

Ekintzaile gutxi gure artean

Ekintzailetzari buruz jardungo dugu sekuentzia honetan, batez ere emakume ekintzaileek zer arazorekin egiten duten topo aztertuko dugu.

Ariketa hauek daukazu hemen:

- Audioa entzun eta ulermen-galderei erantzun.
- Transkripzio-zatia osatu, falta diren hitzak aukeratu eta testura egokituz.
- Ekintzailetzarekin lotutako hiztegia landu.
- Gaiari buruz jardun talde txikitan.

1. Emakume ekintzaileak, muga guztien gainetik

Ekintzailetza eta emakumeak, gai horretaz galdetzen diote Miren Lauzirika ekintzaileari irratsaio honetan. Entzun audioa eta erantzun ulermen-galderei.

1. Datuen harira, gizonezko eta emakumeen soldaten arteko aldea...

- a) handiagoa da unibertsitateko ikasketak egin ez dituzten artean, egin dituztenen artean baino.
- b) bikoiztu egin da azken urteotan, krisiaren erruz.
- c) handiagoa da ekintzaileen artean, enpresa arruntetan baino.

2. Emakume ekintzaileak soldata eskasagoak izatea...

- (a) batik bat, emakumeek beren buruari jartzen dizkieten mugei egotzi behar zaio.
- (b) zerikusia dauka, besteak beste, emakumeek jasotako heziketarekin.
- (c) aspalditik datorren gaitza da eta kosta egiten da aldatzen.

3. Mirenen esanetan negozioetan...

- a) pasatu beharra dago bolada estu bat, geroago zerbait jaso nahi bada.
- b) idealista izatea komeni da, bestela ezin da aurrera egin.
- c) erne ibili behar da hasieran, eta ondo funtzionatu ezean lehenbailehen ixtea da onena.

4. Mirenek dioenez, ekintzailetza...

- (a) beti izango da besterentzat lan egitea baino alternatiba hobe.
- (b) langabezian daudenentzat irteera egokia da.
- (c) ez da berez irtenbidea.

5. Mirenen ustez, negozioek beti daukate zama, eta aurrera egingo bada, komeni da...

- (a) malguegi ez izatea, eta sortzaile onez inguratzea.
- (b) kreatibitatea eta malgutasuna izatea.
- (c) lagun onak eta printzipio argiak izatea.

<https://labur.eus/REZTT>

2. Testua osatzen

Grabazioaren transkripzioa daukazu hemen, laburragoa eta zertxobait aldatuta. Osatu hutsuneak beheko taulatik hitzak aukeratu eta egin beharreko egokitzapenak eginez: deklinatu, gehitu...

bidesari
desertu ibili
ekintzailletza

ikusarazi uko egin
irtenbidea berez

negozio ekin
soldata-arrakala

OIHANE YUSTOS KAZETARIA. Baina prestakuntza albo batera utzita, eta datu ekonomikoetara jotzen baldin badugu, bestelako enpresa arruntekin konparatuta, [] da emakumeen eta gizonezko ekintzaileen artean. Hirugarren batentzat lan egiten dutenen kasuan, gizon eta emakumeen arteko soldataren aldea % 16koa da; hori batez bestekoa da. Baina ekintzaileen artean begiratzen badugu, Maite, soldataren artean hobe esanda, arrakala hori % 28koa da. Beraz, kasik bikoitza izatera iristen da.

MAITE ARTOLA KAZETARIA. Emakume ekintzaileen artean eta gizonezko ekintzaileen artean soldatan dagoen arrakala hori, besteak beste horrela dela, negozio propioa duten emakume horiek euren buruari, norberak bere buruari, galga jartzen diola, ez?

MIREN LAUZIRIKA EKINTZAILEA. Bai, izan daiteke. Baina hori da niretzat sintoma bat. Baina benetan hor azpian zer dagoen, nola hezi gaituzten, emakumeoi nola hezi gaituzten dago. Hor dago asuntza, ezta? Eta horren sintoma bat bai da, autozera, ezta?, automerkatze hori edo lana merkatzearena. Eta badira beste sintoma batzuk ere, adibidez, norberaren burua []. Uste dut hor badaudela barne-muga batzuk eta baita ere kanpoko mugak. Horri ezin zaio uko egin.

MAITE ARTOLA. Oso modu baikorrean hitz egin diguzu []. Egongo dela baita beldur handia negozio berrietan sartzeko: hau ez da genero-kontuagatik bakarrik. Gaur egun gauzak dauden bezala, ausardia behar da norberak bere [].

MIREN LAUZIRIKA. Oso, oso kontziente naiz badagoela arriskua, eta negozioek behar dute denbora aurrera joateko. Eta badago denbora bat [], luze, gero zeure fruituak jasotzeko. Eta esan nahi dut hori gertatu daiteke eta gertatzen da. Orduan, idealizazioaren alde ere gu ez gaude: "Ekintzailletza izango da zure ez dakit zer...". Eta bultzada, bultzada handia egon da azken urteetan, krisia eta gero ere: "Ekin egin behar, ez dakit zer".

OIHANE YUSTOS. Hori esan dutelako erakundeetatik, hau sustatu den zerbait da: ekintzailletza, sortu zure negozioa...

MIREN LAUZIRIKA. Bai, beste alternatibarik ez zegoelako. Baina nik uste dut ekintzailletza ez dela []

MAITE ARTOLA. Oso interesgarria iruditu zait, Miren, aipatu duzun hori, basamortu bat zeharkatu behar dela, eta zuek ez duzuela inor berez animatu nahi, baina nahi duenari bidea badagoela erakutsi, ez? Askotan ikusten baitugu negozioetan itxi eta ireki oso azkar egiten dela. Akaso ez gara jabetzen negozioa bat jarritakoan basamortu bat zeharkatu beharra dagoela, eta baduela [] bide horrek.

3. Ekin eta ekin

1) **Ekintzaile** eta **ekintzailetza** hitzak maiz agertu zaizkigu sekuentzia honetan. **Ekin** (hasi, jardun, ahalegindu hitzen sinonimotzat jo liteke) aditzetik sortutako hitzak dira.

Segidan dituzu 3 hitz horien definizioak. Lotu hitzak definizioekin.

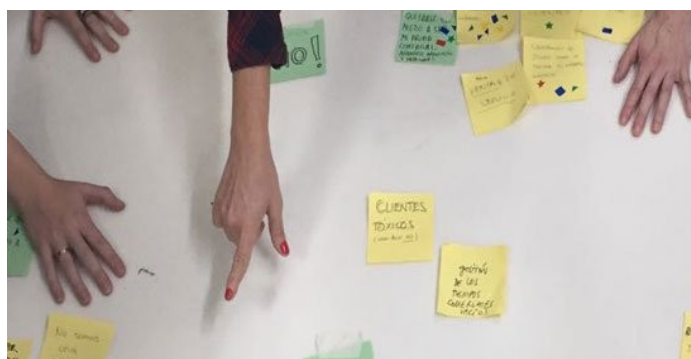
Ekin ()	1. Negozio edo lan berriei ekitea eta lotzea.
Ekintzaile ()	2. Halako lehiaz hasi; egiteko bati lehiaz lotu, lehiatsu jardun edo saiatu.
Ekintzailetza ()	3. Negozio edo lan berriei ekiteko eta lotzeko gaitasuna duena.

2) Osatu ondoko esaldiak, hutsune bakoitzean dagokion hitza (**ekin-ekintzaile-ekintzailetza**) jarri.

1. _____, lagunak, _____ gogotik!
2. _____ sustatzeko, beste funts bat izango dela aurreratu zuen sailburuak, bost milioi eurokoa.
3. Arrasatearrak _____ apartak izan dira, han sortu zen Euskal Herriko kooperatiba-mugimendua.
4. Euskal gizartean berrikuntzarekin eta _____ lotura duten balioak eta jarrerak sakon sustatzea...
5. Miresgarria iruditzen zait euskal herritarren espiritu _____.
6. Tabernako giroa okertzen ari zela ikusita, lasterrari _____ genion.

4. Bai ausartak ekintzaileak!

Orain gai honi buruz jardungo dugu; jarri talde txikitan eta komentatu puntu hauek:

- * Zer iruditzen zaizkizue ekintzaileei buruzko datu hauek?
 - Hiritarren artean, ekintzaile-kopuru bera dago emakumeen eta gizonezkoen artean: % 4-5.
 - Emakumezkoen eta gizonezkoen arteko soldatetan, askoz alde handiagoa dago ekintzaileen artean enpresa arruntetan baino: % 28 - % 16
- * Ezagutzen duzue zuen inguruan inor ekintzailea dena, alegia, bere kontura enpresa edo negozioirik jarri duena? Kontatu nolatan hasi zen eta zer moduz dihoakion.
- * Eta zuek ausartuko al zinatekete negozioirik jartzen? Nolako negozioa?

"Gure kuadrillako batek negozio bat jarri zuen, karrera bukatu orduko. Oso ausarta eta ekintzailea da. Baina negozioak porrot egin zuen eta orain funtzionarioa da udaletxean"

"Nik negozio bat jartzekotan, etxez etxe banatzeko zer bait jarriko nuke; jatekoarekin lotutako zer bait: tartak..."

Komentatu zuen artean esandako aipagarriena talde osoaren aurrean.

ERANTZUNAK

1. Emakume ekintzaileak, muga guztien gainetik

1. Datuen harira, gizonezko eta emakumeen soldaten arteko aldea...

c) handiagoa da ekintzaileen artean, enpresa arruntetan baino.

2. Emakume ekintzaileak soldata eskasagoak izatea...

b) zerikusia dauka, besteak beste, emakumeek jasotako heziketarekin.

3. Mirenen esanetan negozioetan...

a) pasatu beharra dago bolada estu bat, geroago zerbait jaso nahi bada.

4. Mirenek dioenez, ekintzailletza...

c) ez da berez irtenbidea.

5. Mirenen ustez, negozioek beti daukate zama, eta aurrera egingo bada, komeni da...

b) kreatibitatea eta malgutasuna izatea.

2. Testua osatzen

OIHANE YUSTOS KAZETARIA. Baina prestakuntza albo batera utzita, eta datu ekonomikoetara jotzen baldin badugu, bestelako enpresa arruntekin konparatuta, **soldata-arrakala handiagoa da** emakumeen eta gizonezko ekintzaileen artean. Hirugarren batentzat lan egiten dutenen kasuan, gizon eta emakumeen arteko soldataren aldea % 16koa da; hori batez bestekoa da. Baina ekintzaileen artean begiratzen badugu, Maite, soldataren artean hobe esanda, arrakala hori % 28koa da. Beraz, kasik bikoitza izatera iristen da.

MAITE ARTOLA KAZETARIA. Emakume ekintzaileen artean eta gizonezko ekintzaileen artean soldatan dagoen arrakala hori, besteak beste horrela dela, negozio propioa duten emakume horiek euren buruari, norberak bere buruari, galga jartzen diola, ez?

MIREN LAUZIRIKA EKINTZAILEA. Bai, izan daiteke. Baina hori da niretzat sintoma bat. Baina benetan hor azpian zer dagoen, nola hezi gaituzten, emakumeoi nola hezi gaituzten dago. Hor dago asuntia, ezta? Eta horren sintoma bat bai da, autozera, ezta?, automerkatze hori edo lana merkatzearena. Eta badira beste sintoma batzuk ere, adibidez, norberaren burua **ikusarazteari uko egitea**. Uste dut hor badaudela barne-muga batzuk eta baita ere kanpoko mugak. Horri ezin zaio uko egin.

MAITE ARTOLA. Oso modu baikorrean hitz egin diguzu **ekintzailletzari buruz**. Egongo dela baita beldur handia negozio berrietan sartzeko: hau ez da genero-kontuagatik bakarrik. Gaur egun gauzak dauden bezala, ausardia behar da norberak bere **negozioari ekiteko**.

MIREN LAUZIRIKA. Oso, oso kontziente naiz badagoela arriskua, eta negozioek behar dute denbora aurrera joateko. Eta badago denbora bat **desertutik/desertuan ibili behar duzuna/zarena**, luze, gero zeure fruituak jasotzeko. Eta esan nahi dut hori gertatu daiteke eta gertatzen da. Orduan, idealizazioaren alde ere gu ez gaude: "Ekintzailletza izango da zure ez dakit zer...". Eta bultzada, bultzada handia egon da azken urteetan, krisia eta gero ere: "Ekin egin behar, ez dakit zer".

OIHANE YUSTOS. Hori esan dutelako erakundeetatik, hau sustatu den zerbait da: ekintzailletza, sortu zure negozioa...

MIREN LAUZIRIKA. Bai, beste alternatibarik ez zegoelako. Baina nik uste dut ekintzailletza ez dela **irtenbidea berez**.

MAITE ARTOLA. Oso interesgarria iruditut zait, Miren, aipatu duzun hori, basamortu bat zeharkatu behar dela, eta zuek ez duzuela inor berez animatu nahi, baina nahi duenari bidea badagoela erakutsi, ez? Askotan ikusten baitugu negozioetan itxi eta ireki oso azkar egiten dela. Akaso ez gara jabetzen negozioa bat jarritakoan basamortu bat zeharkatu beharra dagoela, eta baduela **bidesari bat** bide horrek.

ERANTZUNAK

3. Ekin eta ekin

Ekin (2)	1. Negozio edo lan berriei ekitea eta lotzea.
Ekintzaile (3)	2. Halako lehiaz hasi; egiteko bati lehiaz lotu, lehiatsu jardun edo saiatu.
Ekintzailatza (1)	3. Negozio edo lan berriei ekiteko eta lotzeko gaitasuna duena.

1. **Ekin**, lagunak, **ekin** gogotik!
2. **Ekintzailatza** sustatzeko, beste funts bat izango dela aurreratu zuen sailburuak, bost milioi eurokoa.
3. Arrasatearrak **ekintzaile** apartak izan dira, han sortu zen Euskal Herriko kooperatiba-mugimendua.
4. Euskal gizartean berrikuntzarekin eta **ekintzailatzarekin** lotura duten balioak eta jarrerak sakon sustatzea...
5. Miresgarria iruditzen zait euskal herritarren espiritu **ekintzailea**.
6. Tabernako giroa okertzen ari zela ikusita, lasterrari **ekin** genion.

TRANSKRIPZIOA

OIHANE YUSTOS KAZETARIA. Bai, egun on. Herritaren % 4-5 artean ekintzaile dira Araba, Bizkaia eta Gipuzkoan; horiek dira eman dizkiguten datu ofizialak. Zehatzago emango dizkizuegu: emakumeen % 4,5 ekintzaile da Euskal Autonomia Erkidegoan eta gizonen artean datua zertxobait handiagoa da: % 5,6. Beraz, puntu bakar bateko aldea da. Eta perfila ere oso antzekoa dela esan digute: gutxi gorabehera 42 bat urte dituzte, goi-mailako ikasketak dituzte –bai gizonek eta baita emakumezkoek ere– eta erdiak, horien erdiak graduondoren bat egin du. Argazkia hori da.

Baina prestakuntza albo batera utzita, eta datu ekonomikoetara jotzen baldin badugu, soldata-arrakala handiagoa da emakumeen eta gizonen artean, bada, bestelako enpresa arruntekin konparatzen baldin badugu. Hirugarren batentzat lan egiten dutenen kasuan, gizon eta emakumeen arteko soldataren aldea % 16koa da; hori batez bestekoa da. Baina ekintzaileen artean begiratzen badugu, Maite, soldataren artean hobe esanda, arrakala hori % 28koa da. Beraz, kasik bikoitza izatera iristen da.

MAITE ARTOLA KAZETARIA. Emakume ekintzaileen artean eta gizonezko ekintzaileen artean soldatan dagoen arrakala hori, besteak beste, horrela dela, negozio propioa duten emakume horiek euren buruari, norberak bere buruari, galga jartzen diola, ez?

MIREN LAUZIRIKA EKINTZAILEA. Bai, izan daiteke. Baina hori da niretzat sintoma bat. Baina benetan hor azpian zer dagoen, nola hezi gaituzten, emakumeoi* (emakumeok) nola hezi gaituzten dago. Hor dago asuntza, ezta? Eta horren sintoma bat bai da, autozera, ezta?, automerkatze hori edo lana merkatzearena. Eta, baita ere, beste sintoma batzuk, adibidez, bisibilizazioari uko egitea edo, batzuetan bisible (ikusgai), norberaren burua ikusiarazteari uko egitea, edo bestelako gauzak. Uste dut hor badaudela barne-muga batzuk eta baita ere kanpoko mugak. Horri ezin zaio uko egin.

MAITE ARTOLA KAZETARIA. Oso modu baikorrean kontatu diguzuna ekintzailetzari buruz. Egongo dela baita beldur handia negozio berrietan sartzeko: hau ez da genero-kontuagatik bakarrik. Gaur egun gauzak daudenean (dauden bezala), ausardia behar da norberak bere negozio propioari ekiteko.

MIREN LAUZIRIKA EKINTZAILEA. Oso, oso kontziente naiz badagoela arriskua, eta negozioek behar dute denbora aurrera joateko. Eta badago denbora bat desertutik ibili behar zarena, luze, gero zeure fruituak hartzeko, ezta? Eta esan nahi dut hori gertatu daiteke eta gertatzen da. Orduan, idealizazioaren alde ere gu ez gaude: “Ekintzailetza izango da zure ez dakit zer...”. Eta bultzada, bultzada handia egon da azken urteetan, krisia eta gero ere: “Ekin egin behar, ez dakit zer”.

OIHANE YUSTOS KAZETARIA. Hori esan dutelako erakundeetatik, hau sustatu den zerbait da: ekintzailetza, sortu zure negozioa...

MIREN LAUZIRIKA EKINTZAILEA. Bai, beste alternatibarik ez zegoelako. Baina nik uste dut hori ez dela irtenbidea berez.

MAITE ARTOLA KAZETARIA. Oso interesgarria iruditu zait, Miren, aipatu duzun hori, basamortu bat zeharkatu behar dela, eta zuek ez duzuela inor berez animatu nahi, baina nahi duenari bidea badagoela erakutsi, ez? Askotan ikusten baitugu negozioetan itxi eta ireki oso azkar egiten dela, akaso ez garelako jabetzen basamortu hori zeharkatu beharra dagoela eta baduela bidesari bat bide honek.

MIREN LAUZIRIKA EKINTZAILEA. Hilabete bat eta hurrengoa, eta hurrengoa... Zenbat diru altxatu behar duzun zure lokala, eta hainbeste kostu, eta zeure soldata... Zure soldata igual hasten da minus 2.000 eurotan. Ulertzen da?: zure apirileko soldata izango da -2.000. Eta hori altxatu egin behar da. Eta logikoki horrek indarra, beste gauza batzuk ere behar ditu: negozioari behar zaizkion aldaketa sartzeara, eta batzuetan ere beste bide batzuk topatzea, edo lankidetzak... beste modu batzuk. Eta nik uste dut, bueno, hori ere bilatu behar dela. Beti malgutasuna eta beti sormena.

MAITE ARTOLA KAZETARIA. Nork esan zuen bizitza erraza zela, ez, Miren?

MIREN LAUZIRIKA EKINTZAILEA. (barreak) Hori hala da. Erraza eta zaila: dena, bietara.